

Telegrafu Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile să se adreseze

Administrației ziarului «Telegrafu Român», Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafu Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Ordin de zi.

Maiestatea Sa, Impăratul și Regele apostolic Carol, a adresat vitejilor soldați dela Isonzo (frontul italian) următorul *ordin de zi*:

Cătră armata mea dela Isonzo!

În încercările cele mai grele de mai multe zile ați respins atacurile dușmanului de mult pregătite și executate în mod special, cu forțe puternice, arătând de nou dușmanului ce vitejie trăește în pieptul vostru. M'am simțit boldit să alerg la voi, pentruca în mijlocul vostru să vă mulțămesc din adâncul inimei pentru vitejie, perseveranță și devotament. Veniți din toate părțile iubitei patrii, cu puteri unite, ținând cu credință la olaltă, ați prestat lucruri vrednice de admirat, meritând calda mulțumită a patriei. Nu pot fiecăruia dintre voi, față în față, să-i exprim mulțumita mea, dar *crucea de comandor a ordinului Maria Terezia*, pe care am pus-o astăzi pe peptul preaprobabilului vostru conducător, general-colonelului *de Boroevici*, simbolizează nu numai cea mai înaltă recunoștință a mea față de comandantul armatei, ci ea arată și față de voi toți, conducători și luptători, adânc simțita mea mulțumită, superba mea îndestulare. Bindecuvântarea lui Dumnezeu a fost cu noi. Să rugăm pe Atotputernicul, ca să ne afle și în viitor vrednici de grațiosul său scut și de apărarea sa. Acoarde-ne succesul final, desăvârșit!

Adelsberg, 2 Iunie 1917.

Carol.

Mesaj de tron.

Adâncă impresiune, nu numai asupra acelor, cari au avut posibilitatea de a o asculta, ci și asupra acelor, cari au cetit-o, a făcut vorbirea, cu care Maiestatea Sa, Impăratul și Regele Carol, a deschis cu solemnitatea obicinuită sesiunea ordinară a senatului imperial dela Viena, în ziua de 31 Maiu n. c. Acest mesaj de tron, primul pe care l'a cetit Maiestatea Sa, tinărul nostru Monarh, în fața reprezentanților popoarelor de diferite limbi din cealaltă parte a Monarhiei, e un document istoric de mare însemnătate, e o dovadă, că la curtea dela Viena se ține cont de spiritul vremii, de curentele, cari pe alte locuri încep să măture dela suprafață pe cei ce li-se împotrivesc. Dăm și noi în întregime clasicul *mesaj de tron*, după cum urmează:

«*Stimați domni ai ambelor case ale imperiului!*

După o domnie consacrată din anii primi ai juneței până la etatea de înalte bătrânețe neobositei îngrijiri de binele popoarelor sale, și încunjurată de splendoarea celor mai nobile virtuți de Domnitor, înaltul meu antecesor, Impăratul Francisc Iosif I, și-a încheat viața, în anul al 68 lea de domnie. Inzestrat și binecuvântat

din voința lui Dumnezeu până în urmă cu neștirbita plinătate a forțelor sale spirituale, a trecut la cele vecinice lucrând în înaltul său oficiu. În inimile poporului și în operele neperitoare va via mai departe memoria decedatului, care din înguste raporturi ale trecutului a croit pe seama statului căile dezvoltării constituționale, ale înaintării înfloritoare, culturale și economice.

Adânc mișcat mă gândesc la emoționatoarele semne de iubire fiiască față de Impăratul adormit în Domnul și la sentimentele de credință și de compătimire față de mine și de casa mea, în cari iubitele mele popoare au emulat între olaltă și cari pentru mine au fost o adevărată mângăere în acele zile de cercare.

N'ați lipsit nici D-voastră, stimați domni, și mulți dintre D-voastră au alergat aici, pentruca lângă sicriu să mai deo odată de toți iubitului domnitor tributul venerațiunii. Vă mulțumesc din inimă pentru aceasta.

Voința atotputernicului m'a chemat pe mine, într'o vreme de restricte, la conducerea statului. Am fost conștiu dela început de puternica serioșitate a misiunii, pe care prevedea a pus-o pe umerii mei. Dar simțesc în mine *voința și puterea* de a-mi împlini, cu ajutorul lui Dumnezeu, înaltul oficiu, împlinindu-mi cu credință datorințele de domnitor, după pilda înaltului meu antecesor.

Interesul de stat să nu mai fie lipsit de promovarea eficace, pe care poate să i-o ofere zeloasa cooperare a reprezentanței populare, care își cunoaște corect cerul de competență, e cu prevedere și inzestrată cu conștientă.

V'am chemat, stimați domni, la exerciarea activității D-voastre constituționale și vă salut din inimă în pragul productivității D-voastre.

În plină conștientă a datorințelor mele primite în mod constituțional dela înaltul meu înaintaș, și din adâncă convingere proprie, am să vă declar și confirm în mod solemn, că *e voința mea nestrămutată, ca să exerciez drepturile mele de domnitor totdeauna în spirit cu adevărat constituțional, să respectez neștirbite libertățile garantate prin legi fundamentale de stat și să acord fără restrângere cetățenilor de stat participarea la formarea voinței de stat, în măsura pe care o prevede constituția din vigoare.*

În colaborarea credincioasă a poporului și a reprezentanților săi văd eu sprijinul sigur al activității mele dezvoltate cu succes, și cred, că binele statului, a cărui glorioasă existență a fost conservată în furtunele războiului mondial prin solida armonie dintre cetățeni, nu poate fi nici pentru vremile de pace mai bine ancorat, decât *prin neatinsul drept al poporului matur, iubitor de patrie și liber!*

Gândindu-mă la datorința mea de a depune jurământul pe constituție, și ținând cu tărie la intențiunea

manifestată imediat după primirea guvernării, de a împlini credincios această datorință, trebuie să țin în vedere în momentele de față totodată și dispozițiile legii fundamentale de stat, cari depun exclusiv în mâinile mele dispunerile, în marele moment al legării păcii. Dar sunt totodată convins, că înflorirea binecuvântată a vieții constituționale, după infructuositatea anilor de mai nainte și după împrejurările extraordinare ale politicii războiului, — abstragând dela deslegarea acelor chestii galițiene, pentru cari înaltul meu antecesor a arătat deja calea, — nu e posibilă *fără prefacerea temeliiilor de drept constituțional și administrativ ale întregii vieți publice*, atât în stat, cât și în singuraticile regate și țări, în special în Boemia. Și am încrederea, că rezultatul serioasei responsabilități pe care o aveți pentru formarea raporturilor politice, apoi credința în viitorul fericit al imperiului, atât de splendid întărit în acest groaznic război, vă va da puterea, stimați domni, ca în unire cu mine să creăm în curând condițiile primordiale, pentruca în cadrul unității statului și pe lângă asigurarea solidă a funcționării sale, să dăm teren și pentru dezvoltarea liberă națională și culturală a popoarelor egal îndreptățite.

Precumpănind acestea, m'am decis să rezerv depunerea jurământului pe constituție timpului, să sperăm că nu prea îndepărtat, când fundamentele Austriei nouă, tari și fericite, vor fi clădite iarăși pentru generații, atât înlăuntru, cât și în afară. Dar declar astăzi încă, cumcă *scumpelor mele popoare vreau să le fiu totdeauna un domnitor drept, plin de iubire și conștientios, în sensul ideii constituționale*, pe care am primit-o ca moștenire dela părinți, *în spiritul acelei adevărate democrații, care tocmai în cursul furtunelor războiului mondial a prestat în mod admirabil proba de foc, în prestațiunile întregului popor, la front și acasă.*

Stăm încă în cel mai groaznic război al tuturor vremilor. Permiteți-mi, ca din mijlocul D-voastre să trimit salutul meu împărătesc, isvorât din inimă recunoscătoare, tuturor eroilor, cari aproape de trei ani își împlinesc cu credință greaua datorință la fronturile noastre întinse, de a căror statornicie de fier tocmai acum se sdrobesc între Alpi și Adria reînnoitele atacuri turbate ale dușmanului.

Gruparea noastră de puteri n'a umblat după proba sângeroasă de forțe a acestui război mondial, ba chiar mai mult, în momentul, în care mulțumită neperitoarelor prestațiuni ale armatelor aliate și ale flotei, onoarea și existența statelor noastre nu mai păreau a fi în mod serios amenințate, am dat de știre pe față și fără două înțelesuri, că stăm gata de a lega pace, conduși de firma convingere, că formula corectă de pace poate fi aflată numai în recunoașterea reciprocă a puterii, apărute cu glorie. Viața din viitor a popoarelor avea să rămână,

după părerea noastră, scutită de ură, ca la generațiuni dearândul să nu mai fie trebuință de aplicarea mijlocului, care e numit: ultimul mijloc al statelor. La aceste înalte scopuri ale omenimei poate să ducă numai o astfel de încheere a războiului mondial, care corăspunde acestei formule de pace.

Marele popor vecin dela ost, cu care ne lega odineoară o prietenie veche, se pare, că deșteptându-se mereu în privința adevăratelor sale scopuri și misiuni, se apropie în timpul mai nou de aceste păreri, și caută o orientare din întunecosul imbold, pentru salvarea bunurilor din viitor, înainte de a le înghiți politica nebună de război. Sperăm, în interesul omenimei, că acest proces de nouă prefacere internă își va croi calea spre o puternică formare de voință în afară, și că o astfel de limpezire a spiritului public va trece și asupra celorlalte țări dușmane. Când gruparea noastră de puteri luptă cu iresistibilă vehemență pentru onoarea și existența, e și rămâne ea față de fiecare renunțator în mod onest la intenția de a se retrage, groape cearta; iar celce mergând mai departe, ar vrea să lege iarăși raporturi mai bune, mai umane: va afla de sigur pe partea aceasta o prevenire binevoitoare, dictată de spiritul împăcării. Deocamdată însă voința noastră de a lupta nu se va slei, sabia noastră nu se va tâmpi. În comunitate credincioasă cu vechiul nostru aliat, cu imperiul german și cu soții de alianță, cari au dat câștig cauzei noastre în cursul războiului, stăm gata, ca sfârșitul bun al războiului, pe care cu bucurie am vrea să-l putem mulțumi străbaterii rațiunii, în caz de necesitate să-l forțăm cu arma!

(Va urma).

Crisa. Nu s'a întâmplat nici o schimbare încă în mersul crizei. Aflându-se Maiestatea Sa, Regele, în călătorie, la frontul italian și prin țările din acea parte a monarhiei, n'a putut să se ocupe cu rezolvarea ei. După sosirea acasă va fi ascultat însă raportul baronului Burian și va fi luat dispozițiile, pe cari încă nu le cunoaștem.

Suveranii la frontul italian. Maiestățile Lor, Regele Carol și Regina Zita, au plecat Vineri, în 1 Iunie nou, din Viena la frontul italian, în societatea ministrului de externe Czernin, a șefului de stat major Arz și a unei dame de curte. Pretutindenea li s'a făcut primire frumoasă. În Laibach Maiestatea Sa Regele a luat automobilul și a plecat la Adelsberg, unde a mulțumit în terminii cei mai călduroși comandantului trupelor noastre dela Isonzo, general-colonelului Boroevici, pentru admirabilele prestațiuni ale armatei sale și i-a pus pe piept marea cruce de comandor a ordinului militar Maria Teresia, predându-i totodată și preinaltul ordin de zi cătră armata dela Isonzo, publicat la loc de frunte în numărul nostru de astăzi. Maiestatea Sa a făcut apoi inspecții la front, unde a avut cuvinte de admirație pentru eroii căzuți în luptele grele și de mulțumită adâncă pentru cei rămași în viață, exprimându-și preainalta recunoștință pentru *admirabila armonie dintre toate semințele, toate națiunile și naționațitățile, în luptele*

de apărare. Maiestatea Sa a vizitat și orașul Triest, unde a fost primit cu mari ovățiuni, și a fost și în Pola, iar Maiestatea Sa, Regina Zita, a vizitat toate spitalele. Au făcut împreună excursiune la Adelsberg, vizitând și alte localități, iar în urmă s'au reîntors la Viena. La front Maiestatea Sa Regele a împărțit mai multe decorațiuni.

Din Austria. În ședința de Marți, 5 Iunie, a senatului imperial dela Viena, s'a cetit și primit în prima cetire fără discuție proiectul despre modificarea regulamentului de casă, înfrându-se imediat în discuția pe articole. În cursul acestei discuții speciale, ceții s'au pus pe punctul de vedere, că în procesele verbale ale senatului au se fie trecute în întregime, nu numai vorbirile rostite în limba germană în senat, ca până acum, ci și vorbirile rostite în alte limbi. Au făcut propunere concretă în privința aceasta și pusă la vot, propunerea a întrunit majoritatea. Au votat pentru primirea ei deputații tuturor popoarelor negermane din Austria, deci și italienii și românii, în număr de 203, iar în contra propunerii 185 de deputați germani, aparținători diferitelor partide. Slavii deci, ca latinii împreună, au majorisat pe germanii din Austria, cari au luat hotărâre imediat se aducă proiectul de modificare la cădere când se va face votarea a treia asupra lui. Neplăcut atins a fost de acest rezultat neașteptat al votării și guvernul însuși, și ministrul president contele Clam-Martinitz a convocat imediat consiliul de miniștri, pentru a se consulta asupra situației. Ne putem aștepta deci la surprinderi din cealaltă parte a monarhiei.

Dieta croată. Marți s'a redeschis în Zagreb dieta croată, cu o scurtă vorbire a presidentului, după care a urmat prezentarea mai multor proiecte urgente de rezoluțiune, prin cari guvernul e provocat se introducă reforme pe toate terele administrației, pentruca prin schimbarea legilor aflătoare acum în vigoare să se poată corespunde pretensiunilor reclamate de concepțiile democratice și sociale de astăzi. Se presinte apoi cu grabă și un proiect de lege despre introducerea votului universal, egal, direct și secret. După acestea s'a cetit declarația partidului croat starcevician, în care, cu Maiestății Sale Regelui Carol și a ministrului nostru de esterne, se declară referitor la posibilitatea legării grabnice a unei păci onorifice, că sub pace onorifică partidul înțelege aceea, ca tuturor popoarelor din comunitatea culturală europeană să li se garanteze dezvoltarea autonomă a ființei lor naționale, făcându-li-se posibilă nobila emulare pe terenul bunăstării materiale și al civilizațiunii generale omenesci. Declarația aprobă apoi poziția pe care au luat-o slavii de sud în senatul imperial austriac, și pretinde dreptul electoral universal, egal, direct și secret. Debaterea asupra propunerilor s'a pus la ordinea zilei pentru ședința următoare.

Vot de incredere. După o ședință lungă secretă, în care au fost cetite actele secrete diplomatice, referitoare la război, camera franceză a votat în ședință publică încredere deplină guvernului presidat de bătrânul Ribot, cu 453 de voturi, contra 55, iar prin aceasta a aprobat punctul de vedere al guvernului francez, față cu congresul socialiștilor din Stockholm, la care guvernul domului Ribot nu vrea se participe și socialiști din Franța. Înainte de votare, Ribot a rostit o vorbire mai lungă, stabilind în ea scopurile de război ale Franței, cari sunt următoarele: Reincorporarea Alsaței și Lorenei, dreaptă rebonificare a tuturor pagubelor și învingerea militarismului german.

Convențiile secrete ruso-române. Ziarul rusesc Djen e informat cu exactitate despre conținutul contractului secret între Rusia și România, înainte de a intra aceasta din urmă în război, alături cu Rusia. După ziarul numit România deja la finea anului 1914 era perdută pentru puterile centrale, pentrucă intrase în pertractări cu antanta, respective cu încredințata acesteia, cu Rusia. Materialul supus pertractărilor se împărțea astfel: 1. România primește întregiri teritoriale pentru intervenirea cu armele în război; 2. antanta garantează întregirea teritorială a României; 3. antanta asigură pe seama României rol în congresul de pace și pe viitor în concertul european. Cu privire la punctul prim România a reclamat Bucovina întreagă, Ardealul întreg, precum și comitatele din Banat, iar spre Bulgaria o nouă rectificare de graniță. La început Rusia nu voia să promită României nici partea Bucovinei dela Cernăuți în sus, nici comitatele cu populațiune sârbească din Banat, pe cari le destinase Sârbiei, dar în cele din urmă a cedat și numai atâta a cerut, ca pe seama Sârbilor din Banat să se asigure libera dezvoltare națională. Pentru punctul al treilea încă s'au purtat pertractări lungi, acceptându-se în urmă dorința României de a fi considerată în viitor de mare putere. În mod definitiv punctele înțelegerii au fost stabilite abea în 17 August 1916 și contractul a fost scris în 23 August. În 27 August apoi, cum știm, a urmat declararea de război și invasiunea în Ardeal, cu rezultatul pe care-l cunoaștem. Concluzia la care ajunge ziarul rusesc Djen când face destăinuirile acestea e următoarea: «Precum Belgia și Sârbia au căzut jertfă răvnei de cucerire a aliaților lor, așa și România e o jertfă minorității și a imperialismului propriu». — Corect!

Serbarea pomilor și a paserilor

la școalele medii gr.-or. române din Brașov. Elevii gimnasiului și ai școalei reale inferioare gr.-or. rom. din Brașov au făcut Sâmbătă în 20 Mai st. v. c. sub conducerea profesorilor E. Todoran, A. Crișian, F. Sânjoan și Dr. G. Popovici o excursiune școlară în «Poiana», unde profesorul Fabiu Sânjoan, — după ce le-a comunicat ordinul ministerial, în sensul căruia elevii sunt obligați să aducă și ei serviciu patriei, adunând pe sama armatei insecte și plante farmaceutice, — i-a îndemnat să împlinescă cu însuflețire și ei acest ordin, dându-le îndrumări practice referitor la

strângerea și uscarea plantelor, care vor fi apoi trimise la timpul său locurilor competente.

Pe urmă li-a ținut o instructivă prelegere despre însemnătatea și folosul pomilor și a paserilor în economia imponentă a naturii, pe care dl profesor a binevoit a ni-o pune la dispoziție și o publicăm în întregime, gândindu-ne în primul rând la învățătorimea noastră, care, suntem convinși, că va ști să culegă dintr'însa învățăminte folositoare și potrivite pentru asemenea prelegeri ținute pe înțelesul elevilor.

Iubiți elevi!

Este o obiceiă, pe care îl privim ca pe o datorință a noastră, ca odată în an să sărbătorim sărbătoarea pomilor și a paserilor. Adunați aici în liber, vom serba această zi astfel, ca să rămânem convinși de însemnătatea cea mare, care o au plantele și animalele în economia naturii, atât prin serviciile, ce și-le aduc reciproc, cât și prin serviciile lor, cari condiționează existența noastră, a oamenilor. Va fi vorba, așadar, între altele și despre rolul pomilor și al paserilor în economia naturii. Vom cerca să arătăm, întrucât sunt avizați pomii la ajutorul paserilor și întors, și vom cerca să arătăm întrucât pomii și paserile condiționează existența celorlalte vietăți și în special a omului.

Să vedem!

Oare ar putea să trăească paserile, și în general animalele, dacă nu ar fi pe pământ pomi și peste tot plante? Răspunsul este scurt: Nu. Un animal, oricare să fie acela, ca să trăească are trebuință de nutremânt, iar acest nutremânt poate să fie, sau un alt animal, sau plante, cu un cuvânt, nutremântul animalelor îl formează așa numitele materii organice, sau mai bine zicând, organizate. Pe înțelesul tuturor spunând, materii organice (resp. organizate) se numesc acelea, cari servesc nouă oamenilor, precum și animalelor, ca nutremânt. Așadar, să zicem, o pasere ca să trăească trebuie să se nutrească sau cu alte animale, sau cu materii vegetale. Cucul, pițigoiul și alte paseri spre ex. se nutresc cu diferite larve, aceste larve însă, la rândul lor, se nutresc cu materii vegetale. Corbul vânează uneori iepuri, cioara ne fură puii mici de găină; buha, uliul, vulturul, sunt tot atâția răpitori de frunte, cari adeseori își ochesc victima între animale, cari în privința mărimei nu stau mai pe jos decât ei: găște, găini, cocoși de munte, ba chiar și pui de cerb. Însă toate acestea, la rândul lor, se nutresc cu materii vegetale. De aici rezultă, că existența animalelor este condiționată de existența vegetației (plante, pomi). Dacă nu ar fi plante pe pământ, atunci nu ar putea fi nici animale și nici oameni. De aici deducem, că plantele au trebuit să existe pe pământ încă înainte de animale, căci altfel cum s'ar fi putut naște animalele?

Dar să mergem mai departe.

Oare, acum, plantele puteau ar exista fără de animale? La această întrebare răspundem iarăș: Nu! Pentruce nu? Căci doar plantele nu se nutresc cu animale? Plantele nu se nutresc cu materii organice, ci cu materii anorganice, pe cari noi oamenii, precum și animalele, pelângă cea mai mare bunăvoință nu le pot folosi spre nutrire. Aceste materii, fiindcă plantele nu au gură, le iau parte din pământ, cu ajutorul rădăcinilor (apă, diferite săruri, ma-

terii azotoase), parte din aer, cu ajutorul funzelor. Din aer ia planta un gaz, care se numește dioxid de cărbune (dioxid carbonic). Acest gaz străbate prin niște deschizături mici de pe dosul frunzelor în frunze, iar acolo este descompus în cărbune și oxigen. Oxigenul, care încă este un gaz, este dat afară din frunze, iar cărbunele reținut se împreună cu apa luată din pământ și formează așa numitul amil, precum și alte materii organice (hidrați de cărbune). De unde provine dioxidul carbonic din aer? Toate animalele, începând dela cele mai neînsemnate, până la cele mai mari, întocmai ca și oamenii, nu numai, că se nutresc, ci ca să poată trăi, și respiră. Respirațiunea constă în aceea, că animalele trag în plămâni aer (zicem oxigen) și dau afară dioxid de cărbune. De aici vedem două lucruri: că fără oxigen nu ar putea trăi nici un animal și, că dioxidul de cărbune din aer se naște în urma respirațiunii animalelor. Ar rezulta deci, că fiind așa de multe animale, cari respiră, să se gate oxigenul din aer și locul lui să-l ocupe dioxidul de cărbune, și cum gazul acesta nu este potrivit pentru respirațiune, ba e chiar foarte periculos, putând provoca moartea, — ca toate animalele, și chiar și oamenii, să se prăpădească. Însă bunul Dumnezeu s'a îngrijit, ca lucrul acesta să nu se întâmple. Precum am văzut, dioxidul de cărbune din aer îl folosesc plantele, reținând cărbunele ca să formeze din el amil (materii organice) și eliberând oxigenul, pe care îl dau afară. Deci până când animalele iau din aer oxigen și dau afară dioxid de cărbune, până atunci plantele iau din aer dioxid de cărbune și dau afară oxigen.

Acuma, dacă nu ar fi animalele, de unde ar lua plantele dioxidul de cărbune, ca să se nutrească cu el? Vedem deci, că nici plantele nu ar putea trăi fără de animale, întocmai cum nu pot trăi animalele fără de plante. Vedem, că animalele și plantele se ajută reciproc, trăesc în cea mai bună înțelegere, pe care bunul Dumnezeu a lăsat-o între ele. Faptul acesta măreț ne îndeamnă, ca și noi oamenii să trăim în bună înțelegere și iubire, ca astfel toate faptele noastre bune să fie încoronate cu succes și să fim plăcuți și înaintea lui Dumnezeu.

Însemnătatea cea mai mare în economia naturii dintre toate plantele o au negreșit acelea, cari formează pădurile, pentrucă fiind vegetațiunea cea mai puternică și mai compactă, aici se desvoaltă cel mai mult oxigen, care cum am văzut, este o condiție fundamentală a existenței animalelor și a oamenilor. Aceasta e cauza, că în păduri ne simțim totdeauna parcă întineriți, pentrucă aici pururea este aerul curat.

Am zis, că dioxidul de cărbune ajuns în frunze este descompus în oxigen și cărbune. Oxigenul este eliberat, pe când cărbunele este reținut, și împreună cu elementele apei în primul rând dă naștere amidului, apoi altor materii organice (celuloză, zahăr, olei, acide, alcaloizi, materii albuminoase). Cărbunele este materia, care în forma celulozei și a altor materii, dă întreg materialul pentru nașterea și creșterea rădăcinilor, tulpinelor, mlădițelor, mugurilor, frunzelor, florilor și fructelor, cu un cuvânt a întregii plante. O parte a amidului

FOIȘOARA.

Din zile negre.

Chemat de glasul țării lui
La sfânta datorie,
Plecăt-a fost și el din sat,
Glotașul Vasiliu.

Și sunt doi ani de când s'a dus
Pe câmp de bătălie,
Lăsând în urmă trei copii
Acasă 'n sărăcie.

Și cine știe, el acum
Pe unde-o fi sărmanul?
Colo, pe câmpul de dureri
In față cu dușmanul...

Ori zace 'n șanțuri vulnerat
Cu inima 'n durere,
Cu gândul dus în depărtări
La casă și muere.

Sau deja-și doarme somnul lin
Departat n'fări străine,
Pustiu și gol mormântul lui,
Etern uitat pe lume.

Și-acum e jale mare 'n sat
De-atâta grea urgie,

Că stinsu-s'a doar nu de mult
Și scumpa sa soție.

Azi trei copii rămași orfani
Bătuși de neagra soarte,
Mereu îl chiamă 'n plâns acas'
Pe «tata» dela oaste.

Vasile Genie,
paroh ort. român.

Din război.

— Povestirea unui întors la credință. —

Traducere, de preotul P. Morușca.
(Fine.)

Atunci îmi adusei aminte de noul testament; da, din acesta îi voi putea ceti și va fi și aceasta o rugăciune; da, și aceasta trebuie să-i ajute în ceasul morții. Scosei deci cărticica din sân și cu mâna tremurătoare deschisei și începui a ceti: «In vremea aceea se apropiară de el vameșii și păcătoșii, ca să-l asculte, iară fariseii și cărturarii căteau zicând: Acesta primește pe păcătoși și împreună cu ei mănâncă...» Atâta apuca a ceti cu voce tremurătoare și iarăși îmi aruncă privirea spre muribund. Resuflarea îi era tot mai grea, iar plămâna-i rănită prinse a hârcai tot mai nădușit, — încercă a mă privi încă odată, eu trebuia să cetesc mai departe și ajunsei până la versul unde se spune despre bucuria îngerilor, când un păcătos se întoarce

și face pocăință. Deodată se făcu liniște desăvârșită în jurul meu, îmi aruncă ochii spre el, — era mort — mort. Eu sărmanul păcătos am stat într'ajutor unui muribund cu cuvântul lui Dumnezeu! Ce s'a petrecut în sufletul meu, știe numai bunul Dumnezeu, — aceea nu se poate spune în cuvinte.

Ca și când ar fi așteptat numai până-ce stăpânul meu își dă sufletul, — deja se și auziră pași, — erau camarazi cari au fost trimiși să îngroape pe cei morți, iar pe răniți să-i ridice. Ei îngropară mortul, iară pe mine mă ridicară; dar de aici încolo mă părăsi conștiința.

Zilele ce urmau fură numai zile de chin și amar, — însă fu totuș o vreme binecuvântată, plină de har, — căci păstorul cel bun căuta sufletul meu, și l-a găsit.

Fusei adus în un așa numit lazaret. Era o baracă scundă și întunecoasă, unde zăceau pe matrațe de jumătate putrede și pe paie puroase bolnavi nenorociți și soldați răniți, lăsați în grija unor medici nepricepuți și mai ales nepăsători.

Curând se vădi, că în urma căldurii și întârzierii prea mari rana mea căpătase înveninare. Trebui să urmez amputarea. Cu acest prilej s'a stors din mine și cea din urmă drojdie de necredință și viață răătăcită, pe care o am trăit înainte.

De durere mă cuprinsură friguri grozave, chipuri fioroase îmi sburau pe dinaintea ochilor. Alteori mă chinua de moarte gândul cum să măntuiesc viața stăpânului meu. Și iarăș fără veste amintirile

îmi sburau aici la noi în sat, spre căsuța de lângă fântână. În sufletul meu bolnav, apăreau și dispăreau fantome fugare, unele tinere și prietinoase, altele bătrâne și negre, ca noaptea, când senine și rugătoare, ori iarăș amenințătoare, adeseori trecea un vuet de mare inviforată peste sufletul meu, și iarăș auzeam ca din departare sunet de cor și cântare bisericească. Ca dintr'un adânc necuprins mă simțeam înălțat de mâni blânde și nevăzute în spre înălțimea luminoasă, de unde mi se deschidea o priveliște minunată și clară, — de după norii, cari lunecau încetșor pe bolta cerească, mi se desfăta privirea peste largi văi verzi și tainice. În toată această încurcătură și șgomot fără sfârșit, cu atâtea schimbări repezi, vedeam mereu în văzduh, ca scris de un deget nevăzut cuvintele: «Acesta a ridicat păcatul lumii; acesta ridică păcatul lumii!» Sunetul acesta tremurător trecea de mii de ori peste sufletul meu ziua și noaptea, mereu mi se desemnau aceste vorbe înaintea ochilor, cari îmi ardeau în adâncul lor ca două gloanțe ferbinți.

Cât a ținut aceasta nu știu. Intr'o zi avui simțul unei nespuse oboseli, încât abea îmi puteam ridica pleoapele spre a privi în jur de mine. Ceeace vedeam în dreapta și în stânga, nu era tocmai mângâitor, înălțător, — două lumini însă îmi imbiau totuși o privire îmbucurătoare: la cap aveam ulciorul cu apă, iar la picioare Noul Testament, pe care mi-l puseră pe matrață. În ziua aceasta nu putui ridica ulciorul să-mi stămpăr setea, cu atât mai

(resp. a materiilor asimilate) planta o înmagazinează în sămânță, ca planta, care se va dezvolta din ea, să aibă din ce să se nutrească, până va prinde rădăcini și îi vor crește frunzele. Fâina de grâu, orz, porumb, săcară, etc. nu este altceva, decât amilul acesta îngrămădit de planta în sămânță. Prin aceea, că Dumnezeu a lăsat, ca plantele să îngrămădească amil în sămânță, a voit nu numai ca planta, care va încolți din ea, să aibă din ce se nutri în tinerețe, ci și aceea, ca sămânțele respective să poată servi ca nutremânt imbelșugat creaturilor sale din regnul animalic, precum și omului. Este mare numărul animalelor acelor, care se nutresc cu semințe și între acestea numărăm și multe dintre paseri.

Planta-mamă, când înmagazinează amilul în sămânță, o face aceasta ca și niște părinți iubitori, cari adună tot ce au ei mai bun, punând la o parte pentru copiii lor. Plantele, cari trăiesc mai mulți ani se îngrijesc, ca să aibă și «pentru iarnă», cum se zice, prin aceea, că amilul superfluu îl depozitează în partea cea mai sigură a trunchiului, în măduvă. Toamna cad frunzele arborilor și astfel nu mai pot produce amil. Deci dacă nu s'ar îngriji să «pună la o parte», vara, atunci din ce să-și formeze coroana de frunze în primăvara viitoare, până să devină iarăși în stare de a forma amil nou? Acest fapt ne îndeamnă și pe noi, oamenii, ca să fim cruțători, să nu mâncăm tot ce am lucrat vara, ci să punem și la o parte pentru iarnă, căci altminterea putem păți și noi ca greerul, care a mers în toial iernii să cerșească dela furnică. Un exemplu clasic de plantă, care depozitează mult amil în măduvă, este palmierul Sago, din care se extrage și se pune în comerț sub numele de «fâina de Sago». Dintre arborii patriei noastre ne e destul, dacă amintim stejarul, a cărui măduvă iarna încă este încărcată cu amil. Sunt multe plante, la cari numai partea din pământ ierneză (rădăcina, rizoma, cepele, tuberele). Acestea depozitează amilul în părțile numite, cari ierneză și din cari de-odată cu primăvara răsar plantele nouă. Spre ex.: cartoful.

Am văzut, așa dară, însemnătatea mare, ce o au plantele în economia naturii prin aceea, că curăță aerul și-l fac acomodat pentru respirațunea animalelor; asemenea am văzut și însemnătatea animalelor prin aceea, că produc dioxidul de carbon indispensabil pentru traiul plantelor; am văzut mai departe, că animalele sunt condiționate de existența plantelor și invers. Iată prima însemnătate mare ce o au plantele și animalele în economia naturii! Și deoarece arborii (între cari numărăm și pomii) sunt aceia, cari au trebuință de dioxid de carbon, natural, că în primul rând aceștia măresc posibilitatea existenței animalelor și a plantelor.

A doua însemnătate mare a plantelor este că ele produc materiile organice (din anorganice), cari servesc la nutrirea animalelor. Multe dintre ele servesc ca nutremânt cu tot corpul lor animalelor ierbivore, ba chiar și oamenilor, altele, și cu deosebi cerealele, prin sămânțele lor bogate în amil susțin o lume întreagă. Nu numai oamenii, ci și o parte foarte însem-

nată a animalelor nici că ar putea exista fără acest nutremânt.

Arborii, și în special pomii roditori, prin fructele lor bogate în hidrați de carbon formează adeseori un adevărat izvor de bunăstare pentru țări întregi. În privința aceasta putem aminti poate în primul rând Canada, unde oamenii au învățat grădinăritul și în special cultura pomilor din cărți, astfel, că au ajuns la rezultate foarte frumoase. Aici se pregătesc conserve de pierseci, pere și alte fructe acomodate spre acest scop și apoi pentru bani buni se trimit în cantități respectabile la noi, în Europa. Tot astfel face Germania, Franța. Patria noastră încă produce cu deosebire multe caise, mere, cireșe, vișine, dar în special produce multe prune, ale căror derivate: rachiul de prune (silvoriom), prunele uscate și licitarul se întrebuințează în mare măsură ca articoli de export. Pentru proprietari bogăția de pomi înseamnă bunăstare materială, care e cu atât mai mare, cu cât respectivii știu exploata mai bine această bogăție. Iar bunăstarea proprietarului, economului, înseamnă totodată și bunăstarea patriei. Țăranul nostru o știe aceasta foarte bine, de aceea rar vedem vre-un gospodar, lângă casa cărui să nu aflăm și câțiva pomi. Și cu câtă dragoste își grijește pomii, fie vară, fie iarnă! O face aceasta pentru că știe, că munca lui nu e zadarnică, ci îi va fi răsplătită însuși! De aceea, iubiți școlari, trebuie să urmăm și noi pilda acestor neobosiți susținători ai patriei și să promovăm din toate puterile noastre producțunea pomilor. Și dacă aceasta altfel nu o putem face, atunci barem să nu facem stricăciune pomilor, fie direct, fie indirect, și atunci încă putem zice, că ne-am făcut datorița. Direct putem face stricăciune pomilor prin aceea, că îi vătămăm, fie că le rupem în mod forțat crengile sănătoase, frunzele și florile, fie că le stricăm coaja, dar mai ales lemnul sau rădăcinile.

(Va urma).

Răsboiul.

La frontul răsăritean a fost înăbușită de focul nostru de artilerie o încercare de înaintare a dușmanului, pe șoseaua Oituzului. Pe celelalte locuri se observă activitate din partea infanteriei dușmane. La frontul italian bravele noastre trupe au recucerit câteva poziții dela dușman. Italienii au încercat în mai multe rânduri să le iee de nou în stăpânire, dar nu li-a succedat. Atacurile lor au fost respinse cu pierderi enorme. Numărul prizonierilor italieni, făcuți de ai noștri cu începere din 12 Mai se urcă la 27,000. S'au continuat atacurile și la frontul apusean, dar fără rezultat, căci toate au fost respinse de germani. Într'un singur loc au putut cucerii englezii o mică bucată de loc, din jurul unei gări.

Nu peste mult ajunsei de puteam ceti. Nu trebuie să vă mai spun doară, că întâi cetii capitolul 15 din evangelia lui Luca, și cetii de multeori această poveste a fiului pierdut, era doară pentru mine raza soarelui dulce, a cărui lumină mă însenina și făcea vesel. Această lumină binefăcătoare mă însoții pas cu pas, în cursul cetirii întregului Nou Testament.

Așa nu mi-a fost plictisitor timpul petrecut în baracele scunde, până ce în sfârșit îmi aduseră piciorul de lemn de mi-l legară, iar în mâni îmi deteră două cărje. Așa acum văzui cât de nemernic eram, schiop și neputincios, gata la tot pasul a cădea. Unor inimi cu durere le era milă de mine văzându-mă tinăr și astfel voinic, dar așa batjocorit. Eu însumi, în adâncul sufletului meu, eram însă liniștit și mulțumit, și cum îi vedeam privindu-mă cu milă, mă gândeam: eu am totuși o mângâiere, pe care voi nu o știți, și în sufletul meu apărea luminoasă icoana «Mântuitorului nostru, celace ridică păcatele lumii»...

... Iar acum dragii mei, Cela ce m'a adus în pace acasă, celace m'a căutat și m'a aflat, ca pe o oaie pierdută, acela îmi va ajuta și pe mai departe, căci acum pricep și văd cu ochii sufletului meu, că și aici acasă acelaș e Mântuitorul nostru, pe care l-am cunoscut acolo în fața primejdiilor de moarte și acelaș va rămănea în veac, precum numele și cuvântul Lui sfânt se va vesti din veci și până în veci.

puțin putui ceti, ochii îmi erau mult mai osteniți. Îmi dădură să beau, apoi iarăși pleoapele îmi acoperiră ochii, și-mi întorsei privirea în lumea sufletului meu. Mi se păru de nou, că unul care murea îmi cere să mă rog pentru el, și eu nu știam să mă rog; mai apoi trebuia să asist cu cuvântul Domnului în ceasul din urmă a celui ce murea. Atunci îmi răsări în minte întrebarea: Cum ar fi când tu însuși ar trebui să mori și nu ști nici măcar să te rogi, și nu vei avea parte de cuvântul mântuirii? Dar mulțumită lui Dumnezeu, știam acum totuși cuvântul, acel singur cuvânt: «acesta ridică păcatele lumii». Cine e acesta? El se chiamă Cristos. Aceasta o știu. Isus Cristos, acest nume răsuna așa de pretinos în sufletul meu; așa dară pot zice: «Cristos este celce ridică păcatele lumii». Acesta e frumos și foarte mângâitor. Dar oare merit eu aceasta, într'adevăr, merit eu aceasta? Și la întrebarea asta se ridică din adâncul sufletului meu un glas tainic cunoscut, dar de mult uitat, și într'o oftare tremurătoare își ridică cuvântul: «Doamne milostiv fi mie păcătosului!» Nu odată, de mii de ori am oftat rugându-mă din tot sufletul: «Mântuitorul meu, Mântuitorul meu mântuiește pe robul tău». Și deveni pentru mine o ocupație dulce și fericitoare a mă adânci cu gândul în «Mântuitorul meu», și cu credința adevărului a-mi înfășura și lega ranele sufletului meu, întocmai precum mi se ungea și înfășura în legături ciotul piciorului. Dumnezeuescul Mântuitor al lumii a devenit tămăduitorul, care a vindecat întâi sufletul meu amărât, și apoi și corpul meu bolnav.

NOUȚĂȚI.

Rusaliiile în Orade. Duminecă și Luni, în 21 și 22 Mai a. c. fiind prasnucul sfințelor Rusalii, Excelența Sa, I. P. S. Domn arhiepiscop și mitropolit *Vasilie* a săvârșit sfânta liturgie în biserică din parohia-cetate a Orăzii mari cu asistență numeroasă. În ziua primă candidatului de preoție Octavian Cupșa, ales capelan în parohia Măgoaja tractul Dejului, a fost tuns într-una ceteț și hirotonit întru diacon, în ziua a doua a fost hirotonit întru presbiter, iar clericul absolvent Nicolae Vasiiu a fost tuns într-una ceteț.

Dare de seamă. Dela reuniunea de patronaj ardelenă, secția sibiană, primim următoarele: Secția sibiană a reuniunii de patronaj ardelenă a pornit la rândul său o acțiune în interesul înființării unui orfelinat de fete „Oithon” în Cluj, și organizase în acest scop o colectă pe teritoriul comitatului precum și un concert. Într'una din sedințele comitetului, ținute zilele acestea sub conducerea prezidenților, a substitutului de prim procuror, *Dr. Adolf Wiedorn* și a parohului *Dr. Adolf Schulerus*, secțiunea sibiană a făcut darea de seamă, al cărei rezultat este următorul: Colecta pentru „Oithon” 4801 cor. 11 fil.; jumătate din venitul concertului 358 cor. 20 fil.; cheltuieli cu colectarea 52 cor. 04 fil. S'au depus la filiala sibiană a băncii „Pesti Kereskedelmi bank” 5107 cor. 27 fil. Interese până în 15 Mai a. c. 78 cor. 04 fil. Venitul întreg 5185 cor. 31 fil., din care s'au semnat, la al IV-lea împrumut de stat, cu 5157 cor. suma de 5400 cor., ear restul de 28 cor. 31 fil. s'a trimis la centrala clujană.

Concert amănat. Imbolnăvindu-se violonistul *Iuliu Kerékjártó*, concertul său, ce era să se țină în Sibiu la 8 lunie, se amână pe timp nehotărât. Biletele se rescumpără la librăria Budovki.

Generalisim nou rusesc. Știrile venite din Petrograd ne spun că generalul *Alexiev*, generalisimul armatei rusești, a primit alt cerc de activitate, în șeful guvernului provizoriu, iar în locul său a fost numit generalisim al armatei rusești generalul *Russoklov* al cărui loc, ca comandant suprem al tuturor trupelor rusești dela front, l'a luat generalul *Gurco*.

În contra alcoolului. Societatea abstinenților elvețieni a deschis în Zürich o expoziție călătoare pentru combaterea alcoolismului. În deosebi de bogată în mijloace intuitive, expoziția elvețiană este împărțită în 9 secții, și cuprinde: legătura dintre alcoolism și agricultură, sănătatea poporului și băutura, despre boale și mortalitate, crimele și degenerarea, răsboiul și alcoolul, și lupta împotriva băuturilor spirituoase, — tot lucruri interesante și pline de învățătură. Mai aștinim, că numărul abstinenților organizați se urcă astăzi în Elveția la cifra de 114 mii.

Prințesa Clementina de Coburg. Din Sofia se anunța: Mama reginei bulgar Ferdinand, prințesa *Clementina de Coburg*, și-a serbat Luni în 4 Ianie aniversara de 100 de ani dela nașterea sa.

Bani mărunți. Guvernele statelor din monarhia noastră au hotărât baterea de monete nouă: a 20 fileri de fier (în sumă de 50 milioane coroane), și a 2 fileri de fier (în sumă de 30 milioane cor.). Din aceste sume se vin pe țările sfintei coroane ungare cam 12 milioane cor. S'a mai hotărât, ca monetele de nickel a 10 fileri să se scoată din circulație cu ziua da 31 Decembrie 1917.

Inundări. Din Lugano se anunță, că în Italia nordică s'a revărsat o mare parte a râurilor, care au pricinuit enorme pagube în sămânături.

Revoluție în China. O telegramă venită cu înjunjur din China anunță, că prin unele părți ale marelui imperiu chinez a izbucnit revoluția. O mare parte a armatei s'a pus în rând cu revoluționarii, cari au aprins sate multe și au omorât mulți oameni.

Să nu exagerăm! Sub titlul acesta cetim următoarele în foaia pedagogică *Nepitanitok Lajpa* (Nr. 22 din 31 Mai 1917): „Colegii noștri germani, îndemnați de răsboiul universal, în răvașa lor de purificare a limbii, s'au aruncat acum asupra cuvântului cald și draguț „coleț”, și voiesc să-l extirpeze și pe acesta cu toate derivatele sale, și să-l înlocuească cu bune expresiuni

neștești. Nouă ne pare rău de acest *coleț* și *colegialitate*; căci cuvântul nu poate fi substituit decât în mod defectuos prin vorbe germane ca: *Berufsgenosse, Amstegnosse, Gleichgesinnte, Gleichstrebende*”.

Două rețe o sută de coroane. În piața orasului Győr o țărancă, soția lui Adam Szabó, a cerut o sută de coroane pe două rețe, în greutate de 5 chilograme și jumătate. Pentru scumpirea prețurilor în piață, i s'a dictat la poliție o pedeapsă de două zile închisoare și amendă de cincizeci de coroane. — Prea puțin pentru vremile de astăzi.

Țaria rușilor. Armata rusească, după cum este informat ziarul *Petit Parisien*, se alcătuește acum cam din zece milioane de soldați cu 100.000 de ofițeri.

Tutunul. Autoritățile medicale au constat, că numeroși soldați tineri s'au bolnăvit din cauza fumatului excesiv. Afectiuni de piept și apariții nervoase s'au produs prin faptul, că tinerii (de 18—20 de ani) nu s'au mărginit la fumarea tutunului în măsură cumpătată, ci au fumat toate soiurile de țigări și tutun, ce li s'au dăruit. Este de recomandat, pentru a înconjura imbolnăvirile viitoare, ca publicul să nu mai trimită tutun și țigări pe seama tinerilor, cari își fac serviciul militar.

Continentalul cel mai pacinic. După ziarul *Figaro*, continentalul unde domnește cea mai multă pace, ar fi să fie — Europa. În considerare că Statele unite, serie numitul ziar, au intrat în război, iar America sudică a luat o poziție dușmănoasă în contra puterilor centrale, abea o neînsemnată parte a continentalului american este azi neutrală. *Australia* întregă paticipă la război. Din *Africa* numai *Abissinia* și *Marocco* spaniol nu se răsboiește. China s'a alăturat la antantă, și astfel din continentalul aziatic abea a 16-a parte rămâne până acum neatinsă de război. Dimpotrivă, în *Europa*, se găsesc deocamdată cele mai multe state neutrale, care formează a șaptea parte a continentalului. Prin urmare Europa este în adevăr cea mai pacinică între toate continentele.

La așezământul umanitar, numit „Reuniunea română de înmormântare din Sibiu” au fost primiți următorii membri noi: *Nicoale Proștean*, muzicant, *Vasile Gămulea*, funcționar de bancă penz., *Agafia Dandea n. Toma* văduvă de casar de bancă (Bucium sat) *Constantin Moldovan* paroh și soția sa *Zorița n. Dandea* (Cristian) *Elena Lucașa* soție de asesor consist., *Constantin Liuba*, inv. (Lagoș), *Ioanichie Olariu*, casar de bancă (Ila), *Maria Ivan n. Aleman*, văduvă de proprietar, *Dumitru Ivan*, învățător și soția sa *Maria n. Greavu* (Apoldul mare). Ajutoare statutare s'au plătit după membrii răposați *Lasar Blăjan*, ziler și *Simon Drotleff*, cursor la aziul neputincioșilor ev. lut. (Sibiu) cu cari numărul membrilor decedați din șeful Reuniunii a ajuns la 310 Membri noi, cu taxa de 2 cor., pentru înscriere și cu câte 60 bani pentru cazurile de moarte ce vor obveni, se primesc la prezidentul Reuniunii *Victor Tordășianu*, în biroul oficiului de casă al consistorului arhidiecezan.

Teatru german. Astăzi Vineri teatrul e închis, iar marți, Sâmbătă, se dă opera *Musikantenmädel*, de Jarno.

Bioscopul Apollo. Reprezentațiuni se dau zinic la orele 6 și 8¹/₂, în Dumineci și sărbători la orele 3¹/₂, 6 și 8¹/₂ seara, în casa societății (Gesellschaftshaus). Programul pentru Vineri și Sâmbătă e următorul: „*Homunkulus II*”, povestea unei ființe vii, în 4 acte. În rolul principal: *Olaf Föns*. În 10 și 11 lunie va juca celebra artistă *Henny Porten*.

Convocare. Neîntrunindu-se la adunarea generală ordinară din 5 lunie st. n. a. c. membrii în numărul recerut de statute, prin aceasta convoc de nou adunarea generală ordinară a federației însoțitorilor sătești «Infrățirea» din Sibiu pe 19 Iunie a. c. la 11 ore înainte de ameazi, în localul propriu din Sibiu (strada Brukenthal Nr. 17), cu ordinea de zi fixată în convocatorul din 21 Mai n. 1917. (Vezi «Telegraful Român» Nr. 34/1917). Sibiu-Nagyszeben, la 7 Iunie 1917.

Dr. V. Stan, prez.

Al șaselea împrumut de război.

Fiindcă războiul de lungă durată ridică pretențiuni mari financiare față de stat, a devenit necesară, în interesul satisfacerii nestângenite a necesităților armatei, emiterea unui nou împrumut de război.

De astă dată ministrul de finanțe, pentru acoperirea cheltuielilor în vederea purtării războiului, emite spre subscripție publică exclusiv numai obligațiuni de rentă de împrumut cu 6% dobândă. Și de data aceasta ministrul de finanțe se adresează publicului deadreptul pentru subscriere.

Subscrierile vor avea loc dela 12 Mai până inclusive 12 Iunie a. c. Ca locuri de semnare vor figura toate casele statului și oficiile de dare, casele de păstrare ale poștei și toate oficiile poștale, cari servesc ca loc de mijlocire pentru aceste case de păstrare, precum și toate institutiile financiare din patrie, cari pot fi luate în considerare.

Obligațiile de rentă de împrumut, cu 6%, ce se emit, vor fi de diferite valori, de 50, 100, 1,000, 5,000 și 10,000 coroane.

Prețul de subscripție al obligațiilor de rentă cu 6% dobândă este în realitate 97-13 coroane. Cu considerarea însă la faptul, că dobânda pe aceste obligațiuni începe să se evalueze abia dela 1 August 1917, iar interesele cari compet dela subscriere până la 1 August 1917, vin computate în prețul de subscripție, prețul de subscripție pentru obligația de rentă cu valoare nominală de 100 coroane se socotește astfel:

1. Când se plătește valoarea întregă semnată:

a) dacă semnările se fac dela 12 Mai până la 25 Mai 1917 inclusive, 96 coroane;

b) dacă semnarea se face după 25 Mai, până inclusive 12 Iunie 1917, prețul e de 96-30 coroane.

2. Dar dacă plata se face în rate, rentă se socotește în 96-80 coroane pe tot timpul subscrierei.

Obligațiunile de rentă cu 6% ale împrumutului al șaselea de război aduc interese anuale de 6%, cari se plătesc în rate decursive, tot la jumătate de an, în 1 Februarie și 1 August. Primul cupon e scadent la 1 Februarie 1918. Interesele cari compet dela ziua de subscriere până la 1 August 1917 sunt computate în prețul de subscripție.

Valoarea obligațiilor subscrise este a se plăti la casa institutului la care s'a făcut subscrierea. Cheltueli, interese, provisiuni, nu e permis să se ceară.

La subscrieri, cari nu trec peste 100 coroane, este a se plăti la subscriere întreaga sumă. Sume peste 100 coroane pot fi plătite însă și în rate, și anume: la subscriere se depun 10% din valoarea obligațiilor ca cauțiune, fie în bani gata, ori în hârtii de valoare. Suma subscrisă se plătește apoi astfel: 25 până la 26 Iunie 1917, alte 25% până la 7 Iulie 1917, iarăși 25 până la 17 Iulie 1917 și ultimele 25 până la 28 Iulie 1917. Cauțiunea se compută în rata ultimă.

Tipăriturile necesare pentru subscriere se află depuse la toate casele institutelor de bani, dar subscrierea se poate face și prin scrisoare.

Despre plătirile făcute, subscriitorul primește adevărinite, în schimbul cărora se predau apoi la timpul său titlurile provisorii, și apoi cele definitive, adică — obligațiunile. Impărțirea lor se face fără nici o cheltuială, din partea institutului la care s'a făcut subscrierea.

Ministrul reg. ung. își rezervă dreptul de a abdice împrumutul făcut cu obligațiuni de rentă cu 6%, fie în întregime, ori în parte, cu observarea unui termen de abdicere de trei luni, plătiind întreaga valoare nominală a obligațiilor, dar abdicerea nu se poate face înainte de 1 August 1922.

Depunerile dela bănci, făcute înainte de 1 August 1914, pot să fie întrebuințate în întregime pentru subscrierea de împrumut de război, firește, cu observarea termenului de abdicere, dar subscrierea are să se facă la institutul de bani, unde se află depunerile. În părțile Ardealului, cari au fost atinse de invasiunea română, nu pot fi folosite depunerile în scopul subscrierii de împrumut.

Pe obligațiuni de ale împrumutului de război acordă banca austro-ungară și cassa reg. ung. a împrumutului de război împrumuturi până la 75% din valoarea nominală a obligațiilor depuse ca amanet, socotind interese de 5%. Interesele nu pot fi urcate până la 31 Decembrie 1917.

Condițiile cele mai avantajoase ale împrumutului al șaselea de război, situația favorabilă a pieții financiare, victoriile trupelor noastre, cari duc războiul spre o decizie definitivă, recunoașterea clară, că printr-o participare cât mai mare la subscripție pentru împrumutul necesar pentru isprăvirea glorioasă a marelui lupte duse pentru apărarea existenței noastre, servim cu efect, nu numai interesul nostru particular, ci și cel public, — oferă garanța, că în rezultatele semnărilor pentru al șaselea împrumut de război își va căpăta expresiune în mod și mai imposant încrederea însuflețită de sine a țării și puterea economică a națiunii, — care de repetate ori a dat dovezi strălucite de eforturile ei mari, — decât la împrumuturile de război trecute.

Nr. 211/1917.

(83) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea la al II-lea post de învățător la școala confesională gr.-or. română din Pârâu protopresbiteratului Făgăraș se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt: Salariul fundamental 1200 Cor. din care 500 Cor. dela comuna bisericăscă, iar 700 Cor. întregire dela stat.

Cel ales este obligat a conduce Duminică și sârbătoarea copii la biserică și a cânta cu ei. Preferiți vor fi cei destoinici în muzica instrumentală.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și aștearnă în termenul hotărât cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterat, și a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul și a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Făgăraș, 13/26 Martie 1917.

Oficiul protopresbiterat al Făgărașului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolau Borzea,
protopresb.

Nr. 283/1917.

(86) 1-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa a II-a Sântimihailu (Alsó-zentmihály) cu filia Sântimihailu superior (Felső-zentmihály) din protopresbiteratul Turda, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile concursuale instruite în ordine se vor trimite, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiterat, având concurenții a se prezenta — cu autorizarea subscrierului — în vre-o Duminică sau sârbătoare la biserică spre a cânta, predica și celebra.

Turda, 18 Aprilie 1917.

Oficiul protopresbiterat ort. român în conțelegere cu comitetul parohial.

Jovian Murășianu,
protopresbiter.

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa III. Bacia cu filia Cues tractul Ilia, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. a întregirii dela stat.

Concurenții să-și înainteze petițiile concursuale subsemnatului oficiu în termenul indicat, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare, cu prealabila încunoștințare a subscrierului, în respectivele comune spre a liturgisi, cânta sau predica.

Maros-Ilye (Uia-murășană), la 26 Aprilie 1917.

Oficiul protopresbiterat gr. or. rom. al tractului Maros Ilye (Uia-mur.) în conțelegere cu comitetul parohial din materia și filia sua amintite.

Dr. Ioan Dobre,
protopr. adm.

Nr. 214/1917 prot.

3-3 (71)

Concurs.

Pentru întregirea postului vacant de învățător la școala confesională ort. rom. din Agnita se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt:

1. Salariul legal dela biserică și stat, solvibil în rate luare anticipative.

2. Cărtir natural în edificiul școlii și lemnele de foc trebuințoase.

3. Grădină de 600 m. □ din care 1/4 va trebui cultivată cu pomi, pentru care lucrul învățătorul va primi o remunerație anuală de 20 cor.

De-a învățător se cere, pe lângă instrucțiunea regulată în școală a elevilor, să-și înălbă în serile de iară de 2-8 ori pe săptămână școala cu tinerimea adultă și să conducă cu elevii cântările la sf. liturghie Duminică și sârbătoarea în biserică. Cei destoinici să formeze cor, vor fi preferiți.

Cererile de concurs, înzestrate cu documentele cerute de legile în vigoare, să se înainteze subscrierului, iar concurenții să se prezinte în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică, spre a-și arăta destoinicia în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 5 Maiu 1917.

În înțelegere cu comitetul parohial concurent.

Ioachim Muntean,
protopop.

„Biblioteca Șaguna“

Redactată de Dr. I. Lupaș, Săliște.

Nr. 16-36.

Mângâiați poporul!

Cuvântări bisericesti

de

Dr. Ioan Lupaș

și alți preoți din protopopiatul Săliștei.

Se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană în Sibiu-Nagyszeben.

Prețul unui exemplar: Broșat cor. 2-50, legat cor. 3-—, porto 20 fileri.

De vânzare

Un cal de șase ani, dimpreună cu un căruț, două «zițuri» și un ham, toate la olaltă **Coroane 2800!!!**

: : Doritorii să se adreseze la : :

1-3 (84)

Ioan Câmpean,

Nagyszeben — Kástnergasse Nr. 3.

A apărut și se află de vânzare la : : : Librăria Arhidiecezană : : :

„Biblioteca Băncilor Române“
Nr. 21-22.

Curs elementar

de

Stenografie românească

după

sistemul stenotachigrafic

de

Vasile Vlaicu,

matematicul „Băncii gen. de asigurare“, Sibiu.

Prețul 2 coroane, plus 10 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la Librăria Arhidiecezană:

Despre caritatea creștinească.

Trei predici

de

Abatele Metodieu Zavoral.

Prețul: 30 fileri plus 10 fileri porto
Se vinde pentru scopuri culturale-filantropice.

A apărut și se află de vânzare în Librăria arhidiecezană:

Conlucrarea omului cu Dumnezeu.

Predici

de

Mihai Păcățian,

protopresbiter

și alți preoți din presbiteratul B.-Comloșului.

Prețul 3 cor., plus 12 fil. porto.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiu:

Frumoasa din Nor

și alte povești

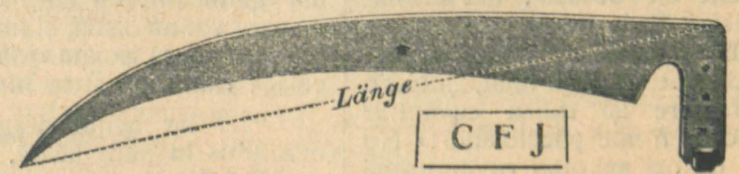
de

E. Hodoș.

Prețul 2-50 cor. + porto 20 bani.

Carol F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia.

Semnul pentru Coase: Lungimea 70, 75, 80, 85, 90 cm. Semnul pentru : : coase : : I bucătă K 4-80 4-80 4-80 5-20 5-20 : : cioane :

Pentru fiecare bucătă garantez. Adecă schimb orice coasă provăzută cu semnul CFJ care nu ar corespunde, chiar și atunci când ea a fost bătută și întrebuințată. Economilor le pot recomanda cu cea mai mare încredere coasa aceasta. În decursul anilor s'a sporit foarte mult numărul coaselor vândute.

La cumpărare de 10 bucăți se dă o bucătă pe deasupra! 6-6 (61)